

СТАН ТА АНАЛІЗ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Хаустова Є. Б., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту
Куліш А. Ю., студент
Київський національний університет технологій та дизайну

В процесі здійснення господарської діяльності всі без винятку підприємства стикаються з необхідністю здійснювати розрахункові операції як всередині самого підприємства, так і зі сторонніми організаціями, підприємствами і фізичними особами.

В даний час проблема організації безготівкових розрахунків продовжує залишатися однією з найбільш складних, оскільки безпосередньо зачіпають інтереси всіх учасників ринку - від великого промислового підприємства до індивідуального підприємця, від Центрального банку України до комерційних банків. Вирішення цієї проблеми значною мірою залежить від удосконалення форм взаєморозрахунків юридичних та фізичних осіб.

В ході господарської діяльності між підприємствами постійно відбуваються угоди з приводу придбання засобів і предметів праці, реалізації товарів, продукції (робіт, послуг). За все придбане слід проводити взаєморозрахунки (сплачувати гроші) і, відповідно, отримувати платежі за відпущену продукцію або надані послуги.

Крім цього розрахунки ведуться з відділеннями банків, різними організаціями, безпосередньо з працівниками підприємства. Різноманітні розрахунки, що виникають між підприємствами, здійснюються готівкою і безготівковими платежами через відділення банків. З їх допомогою завершується перетворення матеріальних цінностей в грошовий еквівалент і формується фінансовий результат. Цим самим взаєморозрахунки виступають найважливішим фактором забезпечення кругообігу засобів, а їх своєчасне завершення служить необхідною умовою безперервного процесу виробництва.

Більш докладно зупинимося на здійсненні безготівкових розрахунків.

Зовнішні розрахунки можна розділити на дві групи:

1. Комерційні розрахунки - це операції, пов'язані з рухом товару, продукції, робіт, послуг: розрахунки з постачальниками та підрядниками; з покупцями та замовниками.

2. Некомерційні розрахунки - це операції, необумовлені рухом продукції, товарів, наданням послуг і виконанням робіт, а пов'язані лише з рухом грошових коштів: розрахунки з бюджетом і позабюджетними фондами; засновниками та акціонерами; довірителями і повіреними; кредитними організаціями.

Комерційні розрахунки можуть здійснюватися або готівкою, або у вигляді безготівкових платежів. Готівкові розрахунки виробляються обмеженими сумами. Безготівкові розрахунки здійснюються через банківські і кредитні операції. Застосування безготівкових розрахунків дозволяє знизити витрати на грошовий обіг, скорочує потребу в готівкових коштах і забезпечити

їх більш надійне збереження. Посередником безготівкових розрахунків є комерційний банк.

Комерційні розрахунки здійснюються за наступними видами платежів:

- платіжними дорученнями;
- платіжними вимогами-дорученнями;
- акредитивами;
- розрахунковими чеками;
- векселями.

За некомерційними розрахунками платежі здійснюються лише за допомогою платіжних доручень.

Організація безготівкових розрахунків ґрунтується на певних принципах (зміст принципів може видозмінюватися залежно від економічної ситуації):

1. Кошти підприємств підлягають обов'язковому зберіганню в банках, за винятком залишків готівки в касах у межах затвердженого банком ліміту та норм витрат з виручки, які передбачені порядком ведення касових операцій у господарстві України.

2. Безготівкові розрахунки між підприємствами відбуваються через банківські установи методом перерахування коштів з рахунку платника на рахунок одержувача коштів.

3. Кошти з рахунка підприємства списуються за розпорядженням власника, а у разі відсутності коштів на його рахунок в достатній сумі, банк здійснює платіж згідно з встановленою законодавством черговістю. У випадках, які передбачаються законодавством, кошти з рахунків підприємств можуть списуватися у безспірному порядку.

4. Підприємства персонально вибирають форми розрахунків та вказують їх у своїх договорах та угодах без участі банків.

Економічна криза в країні змушує підприємства постійно шукати рішення, що забезпечують їм можливість виживання. У зв'язку з дефіцитом вільних грошових коштів і кризою банківської системи багато підприємств намагаються уникати розрахунків з постачальниками грошовими коштами.

Список використаної літератури:

1. Внукова Н. Оцінка конкурентноспроможності безготівкового обслуговування [Текст]: на прикладі банків Харківського регіону / Н. Внукова // Банківська справа. - 2002. - № 4. - С. 59-63.

2. Дорохіна Ю. Безготівкові гроші як предмет злочинів проти власності [Текст] / Юлія Дорохіна, Олександр Дудоров // Підприємництво, господарство і право. - 2014. - № 5. - С. 78-82.

3. Коробкіна С. Безготівкові розрахунки та шляхи вдосконалення їх [Текст] / С.Коробкіна // Банківська справа. - 2000. - №1. - С. 49-52.

4. Кравець В. Інтернет-платежі в системі безготівкових розрахунків [Текст] / В. Кравець // Вісник Національного Банку України. - 2005. - № 11. - С. 21-23.

5. Крисенко А. Є. Принцип суворості відповідності акредитиву [Текст] / А. Є. Крисенко // Вісник господарського судочинства. - 2012. - № 3. - С. 154-160.